

A szerző egyedülálló ötlete, hogy az állatneveket is megvizsgálja, mert a kereszténység felvétele után számos pogány név nem veszett el, csupán lecsúszott ebbe a szférába. A pogány nevek mellett a keresztény neveknek is nagy figyelmet szentel: gazdag példanyaggal elemzi az orosz–karjalai hangmegfeleléseket, s táblázatban foglalja össze az egyes nevek különböző alakjait a két nyelvben (105–127). A. L. PUSZTJAKOV a keresztény orosz neveknek a mariba történő adaptációjával foglalkozik: a történelmi háttér és a helyi orosz nyelvjárások ismertetése után részletesen bemutatja a különböző hangok megfeleltetéseit, kitér az átvételkor végbement morfológiai változásokra, valamint azokra a keresztény nevekre is, amelyek a szomszédos török nyelvek közvetítésével kerültek a mariba (128–167). J. SAARIKIVI az orosz észak toponimái alapján vizsgálja a kereszténység előtti balti finn neveket. Nyolc térképen szemlélteti a leggyakrabban előforduló elemeket tartalmazó helyneveket, amelyek régi finn törzsek elnevezéseit rejtik. A kilencedik térképen bemutatott 'templom, szentély' jelentésű *hiite- tő előfordulása egybeesik az e törzsneveket tartalmazó toponimák elterjedésével, ami azt támasztja alá, hogy a térséget korai balti finn népesség lakhatta. A szerző felveti, hogy karjalai és vepsze népcsoportok mellett élehetett itt egy számunkra ismeretlen balti finn nyelvet beszélő nép is (168–184).

Fórum. A rovatban M. V. GOLOMIDOVA a legfontosabb orosz városok példái alapján elemzi a névadási és átnevezési stratégiákat, valamint a városok belső egységességére és imázsának kialakítására irányuló törekvéseket (185–203).

Közlemények. A. BREEZE a Dél-Anglia partjainál elhelyezkedő *Goodwin Sands* névnek jelentését magyarázza: 'jó barát'. A név feltehető magyarázata, hogy a zátony jóval több hajót mentett meg azáltal, hogy megvédte a belső oldalán lévő vizeket a nyílt tenger hullámszásától, mint amennyit elpusztított (204–209).

Recenziók. A rovat (210–240) három recenziót tartalmaz: a S. BRENDLER által szerkesztett *Cognitive Onomastics* című tanulmánykötetről, amely az első ilyen jellegű munkának számít a kognitív névtan terén (210–221); V. V. NAPOLSZKIH interdiszciplináris összefoglalójáról, mely a finnugor népek történetét tárgyalja (222–232); valamint S. WARCHOL ötkötetes össz-szláv állatnévszótáráról (233–240).

Tudományos élet. A rovat (241–247) a 2017-es beszercebányai 20. Szlovák Névtani Konferenciáról számol be, illetve a 2016–2017-ben megjelent névtani disszertációk listáját adja közre (246–247).

GALAC ÁDÁM

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8915-8821>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Namn och bygd 105. (2017)

Szerkesztők: STAFFAN NYSTRÖM – EVA NYMAN – INGE SÆRHEIM. Kungl. Gustav Adolf Akademien för Folkkultur, Uppsala. 194 lap

A folyóirat 2017. évi száma tíz, főként etimológizáló, angol és svéd nyelvű, absztrakttal is ellátott tanulmányt, két kisebb írást, valamint tizenegy recenziót tartalmaz.

THORSTEN ANDERSSON az *Öninge* településnév magyarázatának szentelte írását (7–13). A név érdekessége, hogy két 'sziget' jelentésű lexémából épül fel, melyek a település két egymástól független részére utalnak. PER VIKSTRAND a *Gudhem* nevet vette górcső alá, s az elnevezést a korábbi szakirodalommal ellentétben (ti. hogy a név a *gudhem összetett szóból ered) a *-hem* 'farm; település' utótagú nevek közé sorolja; eredeti jelentése 'az istenek otthona' lehetett (15–37).

LENNART HAGÅSEN az *Ilsbo* nev eredetét tárja fel (39–49). E név előtagjában az ósvéd *Ighil férfi ragadványnevet véli felfedezni, mely olyan személyre utal, aki csökönyös, élőködő (vö. mai svéd *igel* 'pióca').

A középkorban *Hændla* formában élő, mai *Hälle* (Brunflo egyházközségben) és *Hällne* (Alsen és Oviken egyházközségekben) neveket OLOF HOLM az ósvéd *hændil 'valami, ami kézhez hasonló' főnévből származtatja (51–70). A névadás minden bizonnyal metaforikus: egy esetben egy különös kő alakja szolgáltatta a névadás motivációját, más esetben egy szabálytalan szikla, végül pedig a terep kontúrja.

BIRGITTA ROECK-HANSEN írása a késő vaskori és kora középkori vasmezmunkáláshoz igyekszik kapcsolni négy smálandi hely nevét (*Husby*, *Husaby*, *Huseby*) (71–83). Az említett nagy farmok vagy kis falvacskák adminisztrációs központokként és adóbegyűjtő helyekként is működtek. A vasfeldolgozás már a késő vaskortól igazolható két településen. A másik két hely szintén korai alapítású lehet, azonban a 6. századi klímakatasztrófa miatt elnéptelenedtek, s csak később, Svealand megerősödésekor települtek be újra.

SIMON KARLIN BJÖRK a *Särsö* szigetnevet elemzi tanulmányában (85–90). Ahogyan a *Sarslövn* nevekben, úgy itt is a protoskandináv *Saiwi-harjaz, óizlandi **Sævarr/Siðvarr* személynevet gyanítja a szerző, mely meglátásai szerint köznévi eredetű (vö. protoskandináv *saiwi-harjaz 'tengeri harcos').

A tengerészeket segítő, tengerpart menti nevek világába vezet be az olvasót INGE SÆRHEIM (91–108). A bemutatott egyrészes nevek a hely valamilyen tulajdonságát írják le. A metaforikus *Kniven* ('kés') például veszélyes sziklás zátont nevez meg, míg a *Springaren* ('ugrik, fut') elnevezés a hirtelen megtörő hullámokra figyelmeztet. Sok név valamilyen tradícióhoz vagy babonához köthető. A *Kjerringa* ('öreg nő, feleség') a tengerben lévő veszélyes sziklákat nevezi meg, s a névadás mögött az a babona állhat, mely szerint az asszonyok rossz szerencsét hoznak a halászokra.

MARIA LÖFDAHL Bellevue régió nyelvi tájképének vizsgálatával igyekszik megragadni, hogy a városi nevek (elsősorban a kereskedelmi nevek) hogyan alakítják és határolják el a területet (109–132). E szocioonomasztikai elemzés a területiség, multimodalizmus és többnyelvűség kérdéskörei mentén zajlik.

A kötet fő részének utolsó darabja a NORNA skandináv névtani szervezet 2016. évi beszámolója (133–156). Ezt követően THORSTEN ANDERSSON két rövid közleménye következik a *Roden* és a *Lägerbovade* nevekről (157–161).

A kiadvány elsősorban skandináv szakmunkák recenziójával zárul.

GYÓRFFY ERZSÉBET

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4776-1734>

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar